

*Załącznik do Uchwały Nr XI/82/2011
Rady Powiatu Jarosławskiego
z dnia 16 sierpnia 2011 r.*

**Powiatowy Program
Ochrony Zdrowia Psychicznego
na lata 2011 – 2015**

Jarosław 2011 r.

I. Wstęp

Nie ma zdrowia bez zdrowia psychicznego. Słowa te mają odzwierciedlenie w obecnej definicji zdrowia przyjętej przez Światową Organizację Zdrowia „Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia).”

Definicja ta jest bardzo ważna i postępową, ponieważ nie poprzestaje na samym negującym ujęciu, że zdrowie jest brakiem choroby, ale bardzo mocno akcentuje, że zdrowie ma w sobie aktywny aspekt, którym jest dobrostan. W kwestii zdrowia nie możemy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale powinniśmy koncentrować się na samym zdrowiu - na jego wzmacnianiu przez odpowiedni tryb życia (np. odpowiednie żywienie, ruch fizyczny), poprzez sposób myślenia i właściwe radzenie sobie z naszymi emocjami. Współczesna definicja zdrowia Światowej Organizacji Zdrowia bardzo mocno podkreśla połączenie kwestii zdrowia z życiem wewnętrznym i społecznym człowieka oraz jego osobistą troską o kondycję fizyczną.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111 poz.535 z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Powyższe działania określone są w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 24 poz. 28). Niniejszy program wyznacza kierunki działania Powiatu jarosławskiego w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej. Program obejmuje przedstawienie propozycji działań w obszarze zdrowia psychicznego.

II. Podstawę prawną Programu stanowią:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111 poz. 535 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 214 poz. 1407 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 164 poz. 1027 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24 poz. 128).
8. Uchwała Nr XVII/190/08 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Jarosławskiego na lata 2008 – 2015”.
9. Uchwała Nr V/43/07 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2007 – 2015.
10. Uchwała Nr X/70/2011 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

III. Charakterystyka powiatu

1. Położenie fizyczno - geograficzne

Powiat jarosławski w obecnych granicach powstał dnia 1 stycznia 1999 r. Położony jest we wschodniej części województwa podkarpackiego, w południowo – wschodniej części kraju.

W skład Powiatu jarosławskiego wchodzi 11 gmin, w tym 8 gmin wiejskich tj.: Chłopice, Laszki, Pawłosiów, Radymno, Rokietnica, Roźwienica i Wiązownica oraz 3 gminy miejskie: Jarosław, Radymno i Pruchnik.

Powiat jarosławski zajmuje powierzchnię 1029 km².

2. Potencjał demograficzny powiatu

Liczba ludności w Powiecie jarosławskim na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiła 121 654 osoby. Gęstość zaludnienia wynosiła ok. 118 osób/km² i zaliczana jest do średnich w województwie podkarpackim. Ludność miejska stanowiła ok. 45,38 % mieszkańców powiatu, ludność wiejska zaś ok. 54,65 %. Przewaga ludności wiejskiej świadczy o rolniczym charakterze powiatu.

Najwięcej osób zamieszkuje gminę miejską Jarosław – 39 962 osoby. Gminy wiejskie o liczbie ludności ponad 10 000 osób to Jarosław, Radymno i Wiązownica.

Ludność Powiatu jarosławskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.

<i>Gmina</i>	<i>Ludność</i>			
	<i>Ludność ogółem</i>	<i>Na km²</i>	<i>Kobiety</i>	<i>Mężczyźni</i>
<i>Gminy miejskie</i>				
Jarosław	39962	1155	21421	18541
Radymno	5464	401	2797	2667
Pruchnik	9776	122	4939	4837
<i>Gminy wiejskie</i>				
Chłopice	5580	113	2814	2766
Jarosław	12755	112	6511	6264
Laszki	6898	50	3425	3473
Pawłosiów	8299	175	4189	4110
Radymno	11339	62	5702	5637
Rokietnica	4281	75	2159	2122
Roźwienica	6165	90	3075	3090
Wiązownica	11135	46	5643	5492
<i>Ogółem</i>	121654	118	62675	58979

Źródło: Rocznik demograficzny 2010, www.stat.gov.pl

Liczba osób w Województwie Podkarpackim oraz Powiecie jarosławskim w 2009 roku w rozbiciu na wiek.

Wiek		Liczba osób w danym wieku	
		na Podkarpaciu	w Powiecie
Ogółem		2101732	121654
W wieku	0 – 2	65333	3791
	3 – 6	81164	4590
	7 – 12	138912	8277
	13 – 15	82019	4951
	16 – 18	95812	5767
	19 – 24	210961	12585
	25 – 29	181961	10975
	30 – 39	305476	17072
	40 – 49	273870	15430
	50 – 59	287707	16589
	60 – 64	103548	6022
	65 lat i więcej	274969	15605

Zródło: Województwo Podkarpackie 2010 – podregiony, powiaty, gminy, www.stat.gov.pl/rzesz

Jak obrazują poniższe dane statystyczne ludność powiatu w porównaniu do roku 2005 wykazuje tendencję malejącą.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ludność powiatu jarosławskiego	122 597	122 072	121 853	121 660	121 654	121 433
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % do ogółu ludności	14,7	14,9	15,1	15,3	15,5	15,8

Zródło: Rocznik demograficzny 2010, www.stat.gov.pl

W przeciągu 5 ostatnich lat odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym (60-65 lat) wzrósł o 1%, czyli przybyło ludzi w tym wieku ponad jeden tysiąc. Wskaźniki te zbliżone są do wskaźników w skali województwa i kraju.

IV. Zasoby instytucjonalne:

1. W zakresie służby zdrowia

Na terenie Powiatu jarosławskiego funkcjonuje Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu. Szpital dysponuje bazą 276 łóżek na 10 oddziałach szpitalnych oraz 22 miejscami na Oddziale Neonatologicznym. Funkcjonuje również 35 łóżkowy Zakład Opiekuńczo – Leczniczy.

W Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu prowadzi się terapię psychologiczną dla wszystkich wymagających tego pacjentów, bez względu na to, czy u pacjenta zdiagnozowano chorobę psychiczną. Do szpitala przyjmowane są osoby głównie z zaburzeniami somatycznymi, których zaburzenie psychiczne jest ewentualnie współistniejącą diagnozą.

Pacjenci w okresie zaostrzeń choroby psychicznej, są konsultowani psychiatrycznie i/lub psychologicznie, a po zakończeniu diagnostyki somatycznej przenoszeni do Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu.

Na terenie Powiatu jarosławskiego usytuowany jest również Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej im. prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu. Jest on znaczącym ośrodkiem o dużym potencjale kadrowym i łózkowym nie tylko w Powiecie jarosławskim, ale i w Województwie Podkarpackim. Podstawą jego funkcjonowania są świadczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi powyżej 18 roku życia:

- a) w całodobowych w oddziałach stacjonarnych,
- b) w oddziale dziennym,
- c) w poradniach,
- d) oraz środowiskowe w ramach Zespołu Leczenia Środowiskowego.

Ponadto Szpital świadczy usługi dla osób powyżej 18 roku życia, uzależnionych od alkoholu, w warunkach oddziału stacjonarnego oraz leczenia ambulatoryjnego.

Świadczenia całodobowe

Obecnie w zakresie świadczeń całodobowych szpital dysponuje czterema oddziałami psychiatrii ogólnej, w tym jednym dla osób powyżej 60 roku życia i są to niżej wymienione oddziały wraz z ich pojemnością.

1. Oddziały psychiatryczne ogólne:

- 1) Oddział Psychiatryczny I – 62 łóżka,
- 2) Oddział Psychiatryczny II – 64 łóżka,
- 3) Oddział Psychiatryczny III – 66 łózek,
- 4) Oddział Psychogeriatryczny – 40 łózek.

2. Oddziały psychiatrii sądowej:

- 1) Oddział Psychiatrii Sądowej o Podstawowym Zabezpieczeniu z Pododdziałem Psychiatrii Ogólnej – 70 łózek
- 2) Oddział Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu – 60 łózek

3. Lecznictwo odwykowe

Ośrodek Leczenia Uzależnień:

- 1) Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu – 60 łózek
- 2) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.

Świadczenia dzienne

W zakresie leczenia dziennego w szpitalu funkcjonuje dzienny Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej przystosowany dla 24 osób. Jest to pośrednia forma opieki pomiędzy szpitalem a poradnią dostępną dla pacjenta codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:05.

Świadczenia ambulatoryjne

Lecznictwo ambulatoryjne stanowi zespół poradni wchodzących w skład Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego i są to poradnie:

1. Poradnia Zdrowia Psychicznego
2. Poradnia Psychologiczna
3. Poradnia Psychoterapii
4. Poradnia Neurologiczna
5. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
6. Dział Rehabilitacji Schorzeń Neurologicznych i Narządu Ruchu

Świadczenia w środowisku pacjenta

Zespół leczenia środowiskowego jest nową formą opieki psychiatrycznej, dostępną dla podopiecznych od 2011 roku i realizowaną w oparciu o zespół specjalistów w domu pacjenta.

2. W zakresie pomocy społecznej

Na terenie powiatu jarosławskiego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki i jednostki pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe.

Ośrodki pomocy społecznej realizują wiele form wsparcia na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie. Jednym z trudniejszych zadań, jakie mają przed sobą Ośrodki Pomocy Społecznej jest zabezpieczenie potrzeb osób chorych, niepełnosprawnych lub starszych, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. W takiej sytuacji możliwe jest zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub skierowanie do domu pomocy społecznej. Świadczenie pielęgnacyjne jest to pomoc, jaką mogą być objęte osoby, które ze względu na konieczność sprawowania stałej lub długotrwałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny rezygnują z wykonywania pracy zarobkowej. Opiekun może liczyć na świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 520 zł, jako rekompensatę za rezygnację z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Ponadto państwo opłaca składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne.

Wykaz Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie Powiatu jarosławskiego:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu, ul. Poniatowskiego 57, 37-500 Jarosław
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie, ul. Lwowska 20, 37-550 Radymno
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu, ul. Piekarska 5, 37-500 Jarosław

4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie, ul. Lwowska 38, 37-550 Radymno
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruchniku, ul. Rynek 1, 37-560 Pruchnik
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązownicy, Wiązownica 208, 37-522 Wiązownica
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Laszkach, Laszki, 37-543 Laszki
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rokietnicy, Rokietnica, 37- 562 Rokietnica
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rożwienicy, Rożwienica 1, 37-565 Rożwienica
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłosiewie, Pawłosiów 88, 37-500 Jarosław
11. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chłopicach, Chłopice 149 a, 37-561 Chłopice

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Zadania PCPR Jarosław z zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 214 poz. 1407);

1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

a) rehabilitacji społecznej,

b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;

3) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;

4) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej

5) dofinansowanie:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

b) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

c) rehabilitacji dzieci i młodzieży;

6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Ponadto do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu należy umieszczanie osób w Domach Pomocy Społecznej.

2.1 Domy Pomocy Społecznej stacjonarne

Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób należy do zadań własnych powiatu art. 19 pkt 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.). Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej należy natomiast do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 pkt 16.

Umieszczane są tu osoby, które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina i gmina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Dom zapewnia profesjonalną 24-godzinną opiekę pielęgniarzką oraz stały kontakt z lekarzem rodzinnym i, w miarę indywidualnych potrzeb, konsultacje z lekarzami o określonych specjalnościach.

Domy Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu jarosławskiego prowadzone są przez samorząd powiatowy.

- Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu

Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu przeznaczony jest dla osób przewlekle chorych psychicznie. Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu nie osiągnął wymaganego przepisami prawa standardu usług. Dom posiada 98 miejsc i jest domem koedukacyjnym. Dom realizuje program naprawczy polegający na dostosowaniu usług bytowych do wymaganych przepisami prawa standardów, które planuje uzyskać do końca 2011 r.

- Dom Pomocy Społecznej w Wysocku

Dom Pomocy Społecznej w Wysocku przeznaczony jest dla 50 osób przewlekle somatycznie chorych oraz dla 30 osób w podeszłym wieku. Dom Pomocy Społecznej w Wysocku osiągnął wymagane przepisami prawa standardy usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności na czas nieokreślony. Dom posiada 80 miejsc i jest domem koedukacyjnym.

- Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach

Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach osiągnął wymagane przepisami prawa standardy usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności. Dom posiada 132 miejsca.

- Dom Pomocy Społecznej w Sośnicy

Dom Pomocy Społecznej w Sośnicy przeznaczony jest dla osób przewlekle chorych psychicznie. Dom Pomocy Społecznej w Sośnicy osiągnął wymagane przepisami prawa standardy usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności na czas nieokreślony. Dom posiada 80 miejsc i jest domem koedukacyjnym. Aktualnie trwają prace modernizacyjne, polegające na powiększeniu ilości miejsc do 100 poprzez wykonanie nadbudowy w części środkowej obiektu.

2.2 Środowiskowe:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Jarosławiu

Dom prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu. Dom posiada 35 miejsc dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. Aktualnie przebywają w nim osoby nie tylko z miasta Jarosławia ale również z gmin: Wiązownica, Radymno, Pawłosiów, Chłopice, Rokietnica, Zarzecze i Jarosław.

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pruchniku

Dom prowadzony jest przez gminę Pruchnik. Dom posiada 30 miejsc, przebywają w nim osoby psychicznie chore i upośledzone również z gmin Roźwienica, Rokietnica i Kańczuga.

3. Instytucje wspomagające

Istotnym elementem pomocy społecznej jest infrastruktura instytucjonalna, wspomagająca zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w celu eliminowania osamotnienia, nieporadności i izolacji społecznej w sferze życia codziennego, nauki i pracy.

Do instytucji wspomagających zaliczamy:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jarosławiu.
2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jarosławiu.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.
4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu.
5. Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Na terenie naszego powiatu jako placówka specjalistyczna działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarosławiu. Specjaliści Poradni prowadzą zajęcia z dziećmi i młodzieżą od wieku przedszkolnego aż do ukończenia nauki. Są to zajęcia ogólnorozwojowe, korekcyjno-kompensacyjne, terapia uczniów z problemami dysleksji, dysgrafii, terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami mowy, socjoterapia itp.

W roku szkolnym 2009-2010 bezpośrednimi formami pomocy objęto 3334 uczniów. Indywidualną terapią psychologiczną objęto 200 uczniów, a logopedyczną 212 uczniów. Wśród osób którym poradnia udziela pomocy są także nauczyciele. Różnorodnymi formami pomocy i zajęć objęto 2200 nauczycieli (szkoleniowe rady pedagogiczne, zajęcia warsztatowe, konsultacje, porady, konferencje). Jednocześnie poradnia obejmuje rodziców pomocą w formie prelekcji, rozmów psychoterapeutycznych, rozmów wspierających, warsztatów umiejętności wychowawczych, grup wsparcia, konsultacji.

Nauczyciele zatrudnieni w poradni prowadzą także zajęcia z promocji zdrowia, w tym zdrowia psychicznego.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jarosławiu

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jarosławiu umożliwia realizację obowiązku szkolnego dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, zasadniczej szkoły zawodowej i liceum. Jest jedyną w powiecie placówką w pełni dostosowaną do potrzeb osób upośledzonych umysłowo oraz niepełnosprawnych ruchowo.

Ośrodek posiada bogatą bazę dydaktyczną. Klasopracownie wyposażone są w szereg pomocy dydaktycznych, których wykorzystanie umożliwia rozwój dziecka poprzez maksymalne rozwijanie sfer, które są najmniej zaburzone oraz wyrównywanie i zastępowanie deficytów rozwojowych. Placówka dysponuje specjalistycznymi gabinetami rewalidacyjnymi oraz własną halą sportową.

Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego objęci są opieką psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną i uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych oraz zajęciach specjalistycznych z zakresu rewalidacji indywidualnej, takich jak gimnastyka korekcyjna, terapia metodą Integracji Sensorycznej, metodą EEG Biofeedback, metodą Tomatis, oraz stymulacji polisensorycznej. Ponadto uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć dodatkowych typu: muzykoterapia, artterapia, czy terapia zajęciowa.

Uczniom mieszkającym poza Jarosławiem placówka zapewnia pobyt w internacie. Każdy uczeń i wychowanek internatu ma możliwość uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych, kołach zainteresowań, może skorzystać z bogatej oferty wycieczek turystyczno – krajoznawczych.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jarosławiu dzięki dobrze przygotowanej i kompetentnej kadrze wykorzystującej wszelkie dostępne metody stosowane w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zapewnia wychowankom wyrównywanie deficytów rozwojowych, rozwój umiejętności społecznych i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu.

Wszystkie powyższe działania mają na celu przygotowanie dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo do samodzielnego, niezależnego funkcjonowania w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, na miarę ich możliwości psychofizycznych i intelektualnych.

Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze Nr 1 i Nr 2 w Jarosławiu

Ośrodki te są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi dla dziewcząt i chłopców niepełnosprawnych umysłowo w stopniu lekkim. Ośrodki są niepublicznymi placówkami opieki częściowej, pracującymi w ciągu roku szkolnego, dostępnymi dla wszystkich dzieci. Ośrodki zapewniają swym wychowankom całodobową opiekę, warunki do nauki i wychowania, opiekę całkowitą wychowankom, które są pozbawione opieki rodzicielskiej, możliwość realizacji celów rewalidacyjnych oraz wychowanie religijne.

Placówki są dostosowane do potrzeb mieszkających w nich dzieci. Limit miejsc w Ośrodkach wynosi po 45 miejsc w każdym. Ośrodki prowadzone są przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Realizuje on na rzecz mieszkańców Powiatu jarosławskiego zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 roku. W skład zespołu wchodzi 25 specjalistów członków składów orzekających, w tym 19 lekarzy.

Zespół orzeka w sprawach niepełnosprawności ponad 4000 osób rocznie.

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu realizuje zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.).

Według danych statystycznych na koniec pierwszego półrocza 2011 r. w ewidencji osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu figurowało 9376 osób bezrobotnych, w tym 290 osób niepełnosprawnych oraz 184 osoby poszukujące pracy w tym 84 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu.

Osoby niepełnosprawne wg ustawy o promocji zatrudnienia to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w stosunku do których powiatowe urzędy pracy mogą stosować usługi i instrumenty rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu w ramach posiadanych środków finansowych obejmuje tymi działaniami osoby niepełnosprawne, w tym także osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Na pomoc osobom niepełnosprawnym bezrobotnym i poszukującym pracy ponoszone są koszty finansowe z Funduszu Pracy, z realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego projektów oraz ze środków PFRON.

Wszystkie osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi mają prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.).

Osoby niezarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu mogą korzystać z następujących form wsparcia:

Usługi doradcy zawodowego w formie:

1. Informacji zawodowej indywidualnej

2. Informacji zawodowej grupowej
3. Samodzielnego korzystania z udostępnianych zasobów informacji zawodowych

Korzystanie z informacji o krajowych ofertach pracy przyjętych przez urząd. Możliwość samodzielnego zapoznania się z krajowymi ofertami pracy i ofertami pracy od pracodawców z państw EOG, w tym zamieszczonymi w internetowej bazie ofert pracy lub w bazie ofert pracy EURES. Dane dotyczące krajowej oferty pracy oraz dane umożliwiające identyfikację pracodawcy krajowego są udostępniane osobom niezarejestrowanym z wykorzystaniem tablicy ofert pracy oraz internetowej bazy ofert pracy.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez dostęp do elektronicznych baz danych oraz możliwość skorzystania z zasobów informacji zawodowej w Klubie Pracy.

Stopa bezrobocia w skali kraju, województwa i powiatu w ujęciu procentowym

Miesiąc	STOPA BEZROBOCIA																	
	POLSKA						WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE						POWIAT JAROSŁAWSKI					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Grudzień	14,9	11,4	9,5	11,9	12,3	-	16,5	14,4	13,1	15,5	15,8	-	18,8	17,0	15,1	18,1	18,5	-

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych według wieku oraz czasu pozostawania bez pracy w Województwie Podkarpackim i Powiecie Jarosławskim w 2009 roku.

Bezrobotni zarejestrowani		Podkarpacie	Powiat Jarosławski
Ogółem	wszystkich	141944	9515
	kobiet	71158	4571
	mężczyzn	70786	4944
Według wieku	do 24 lat	35917	2355
	25 – 34	43036	3131
	35 – 44	28155	1786
	45 – 54	26395	1709
	55 lat i więcej	8441	534
Według czasu pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	11028	547
	od 1 – 3 miesięcy	28216	1492
	od 3 – 6 miesięcy	26354	1621
	od 6 – 12 miesięcy	28654	1926
	od 12 – 24 miesięcy	20974	1521
	powyżej 24 miesięcy	26718	2408

Źródło: Rocznik statystyczny pracy 2010, www.stat.gov.pl

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu posiadające status osoby bezrobotnej

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu posiadające status osoby bezrobotnej									
Stan w końcu:									
2007		2008		2009		2010		30.06.2011r.	
Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
174	70	180	64	246	97	288	134	290	142

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu jako poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu jako poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu									
Stan w końcu:									
2007		2008		2009		2010		30.06.2011r.	
Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
126	41	91	32	100	36	90	34	84	30

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu posiadające status osoby bezrobotnej, według wybranego rodzaju niepełnosprawności

Wyszczególnienie	Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu posiadające status osoby bezrobotnej, według wybranego rodzaju niepełnosprawności				
	Stan w końcu:				
	2007	2008	2009	2010	30.06.2011 r.
Upośledzenie umysłowe	9	12	8	12	14
Choroby psychiczne	38	32	33	46	49

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu jako poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu według wybranego rodzaju niepełnosprawności

Wyszczególnienie	Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu jako poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu według wybranego rodzaju niepełnosprawności				
	Stan w końcu:				
	2007	2008	2009	2010	30.06.2011 r.
Upośledzenie umysłowe	3	2	3	2	2
Choroby psychiczne	18	17	13	13	9

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu

Punkt interwencji kryzysowej prowadzony przez PCPR

Interwencja kryzysowa jest formą specjalistycznej pomocy w nagłych stresowych zdarzeniach skierowana na wsparcie emocjonalne osoby, rodziny. W ramach funkcjonującego od 2001 r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu Punktu Interwencji Kryzysowej wszystkim osobom doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysu udzielane są nieodpłatne porady. W ramach poradnictwa specjalistycznego udzielane są porady radcy prawnego, psychologiczne, socjalne. Prawnik udziela porad i informacji m.in. z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, prawa cywilnego. Konsultacje psychologiczne, jak również pracownika socjalnego obejmują doradztwo, wsparcie, poradnictwo indywidualne i rodzinne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Średniorocznie z porad korzysta ponad 200 osób. W sytuacji gorącej przemocy, kiedy istnieje konieczność odseparowania ofiary od sprawcy, centrum współpracuje ze specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie z siedzibą w Korytnikach k/Przemyśla, w Gorzycach k/Sandomierza, Lesku oraz Nowej Sarzynie. Ponadto osoby wymagające wsparcia mieszkaniowego mogą skorzystać z tymczasowego pobytu w mieszkaniu kryzysowym.

Aby skutecznie zapobiegać przemocy i zwalczać jej negatywne skutki konieczne jest podjęcie szerokich działań wobec sprawców przemocy, uwzględniających bezpośrednie oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne, które są również prowadzone w powiecie.

Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu

Ośrodek Wczesnej Interwencji. Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Małe dzieci przedwcześnie urodzone, niepełnosprawne lub zagrożone niepełnosprawnością potrzebują stymulacji rozwoju i specjalistycznej terapii. Ich rodzice potrzebują nadziei, wsparcia i wskazówek do właściwego postępowania z dzieckiem. Wszystko to otrzymują w Ośrodku Wczesnej Interwencji i Niepublicznej Specjalistycznej Poradni Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka. Stowarzyszenie prowadzi je dla blisko 300 dzieci.

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy

Każde dziecko ma prawo do nauki. Dzieci z wieloma poważnymi niepełnosprawnościami nie powinny leżeć w domu i czekać na nauczyciela. Potrzebują towarzystwa rówieśników, zindywidualizowanego podejścia i nowoczesnych metod edukacyjnych. Wszystko to dostają w Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym. Koło prowadzi Ośrodek w Jarosławiu oraz w Oleszycach dla łącznie 146 uczniów w wieku od 3 do 25 lat. W Ośrodku funkcjonuje również Zespół Rehabilitacyjny umożliwiający ponad 30 dzieciom i młodzieży realizującym obowiązek szkolny w innych placówkach, korzystanie z wieloprofilowej rehabilitacji w formie ambulatoryjnej.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Dorośle osoby z niepełnosprawnością intelektualną, które potrzebują dłuższego przygotowania i szkolenia, żeby zdobyć umiejętności przydatne w bardziej samodzielnym życiu i w pracy, zostają uczestnikami Warsztatu Terapii Zajęciowej. W Jarosławiu Stowarzyszenie prowadzi Warsztat dla 45 uczestników..

Zakład Aktywności Zawodowej

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną świetnie sprawdzają się w różnych pracach w wielu dziedzinach. Możliwość zatrudnienia, przy zapewnieniu odpowiednich warunków oraz ze specjalistycznym wsparciem otrzymują w Zakładzie Aktywności Zawodowej.

Stowarzyszenie prowadzi 2 takie zakłady – w Jarosławiu i w Oleszycach. Zatrudnia w nich 56 osób, które wykonują usługi z zakresu gastronomii, pielęgnacji terenów zielonych, porządkowania grobów, poligrafii, profesjonalnego niszczenia dokumentów, produkcji ekologicznych toreb na zakupy, produkcji ekologicznych podpałek do grilla czy kominka. Zakład w Jarosławiu prowadzi również kawiarenkę zlokalizowaną na jarosławskiej starówce.

Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie (DZWONI)

Skrót DZWONI oznacza Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie. Program jest realizowany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 - 2006 ze środków Europejskiego Funduszu Socjalnego. Działanie Centrum polega na integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym poprzez wsparcie ich na otwartym rynku pracy. Celem strategicznym projektu jest aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością intelektualną, najbardziej dyskryminowanych na rynku pracy.

Mieszkanie treningowe

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną chcą, tak jak ich rówieśnicy, prowadzić maksymalnie niezależne życie. Często jednak brakuje im doświadczeń związanych z podejmowaniem różnych aktywności związanych z codziennym funkcjonowaniem. Osoby te mogą przy niezbędnym, czasem niewielkim wsparciu żyć zgodnie ze swoimi pragnieniami i potrzebami. Doświadczenie samodzielności i naukę codziennych czynności oraz współżycia, budowanie relacji z innymi ludźmi umożliwia im realizowany przez Koło program treningu mieszkaniowego. Każdego roku z regularnego treningu korzysta blisko 50 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Mieszkanie chronione

Jedną z instytucji pomocy społecznej jest tzw. „mieszkanie chronione”, jak opisuje je art. 53 ust. 2 Ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej: „Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji

ze społecznością lokalną.”

Od 1 marca 2011r. w powiecie jarosławskim funkcjonuje pierwsze mieszkanie chronione. Prowadzone jest na zlecenie Powiatu i ze środków własnych Powiatu. Realizator zadania został wyłoniony na podstawie konkursu ofert, przeprowadzonego według założeń ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konkurs wygrało Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu. Mieszkanie przeznaczone jest dla 9 osób z niepełnosprawnością intelektualną i funkcjonuje w budynku Stowarzyszenia na ul. Wilsona 6. Mieszkańcy korzystają ze stałej pomocy asystentów personalnych, jednakże z naciskiem na zasady działania mieszkania chronionego, które wymagają od ich mieszkańców dużej samodzielności i współodpowiedzialności za kształtowanie swej przestrzeni życiowej.

Organizacje pozarządowe

Na terenie powiatu jarosławskiego działa kilkadziesiąt organizacji pozarządowych. Część z nich aktywnie uczestniczy w życiu społecznym powiatu.

Wśród organizacji działających na terenie powiatu jarosławskiego problematyką pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi zajmują się m.in. Jarosławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Stowarzyszenie to prowadzi działalność w Klubie Samopomocy „Feniks” przy ul. 3-go Maja, która ma na celu:

- a) rozwijanie różnych form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom i opiekunom.
- b) kształtowanie postaw sprzyjających społecznej integracji i przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu chorych psychicznie.
- c) organizacja życia klubowego i sieci wzajemnego wsparcia dla osób z problemami psychicznymi, członków i sympatyków Stowarzyszenia.
- d) rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- e) pomoc w usamodzielnianiu się niepełnosprawnych psychicznie.

W zeszłym roku ze wsparcia organizowanego przez Stowarzyszenie skorzystało około 100 osób.

V. Diagnoza

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

1. chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
2. upośledzone umysłowo;

3. wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym

Na podstawie danych Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej im. prof. A. Kępińskiego w Jarosławiu liczba leczonych osób przedstawia się według zamieszczonych poniżej tabel

Liczba osób leczonych w Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2006 -2010 roku wg rozpoznań

Rok	Ogółem	Zaburzenia organiczne	Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	Schizofrenia	Inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe	Zaburzenia depresyjne i afektywne	Zaburzenia nerwicowe	Zaburzenia osobowości i zachowania u dorosłych	Upośledzenie umysłowe
2006	6587	1155	41	2	974	407	2583	1129	57	239
2007	4210	439	91	2	322	351	1747	1021	55	182
2008	3900	384	97	1	308	327	1627	972	44	140
2009	3810	349	83	3	452	97	1571	1010	64	181
2010	3969	137	94	18	523	107	1787	1058	52	193

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Wśród osób leczonych w poradni zdrowia psychicznego 41% stanowią osoby z zaburzeniami depresyjnymi i afektywnymi, 23% zaburzenia nerwicowe, po 11% schizofrenia oraz zaburzenia organiczne, 6% inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe, 4% upośledzenie umysłowe, 2% zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu i 1% zaburzenia osobowości.

Porady udzielone w Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2006 – 2010

ROK	Liczba porad
2006	19768
2007	15472
2008	16089
2009	16232
2010	16842

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Na podstawie ostatnich 5 lat, średnio rocznie, udzielono ok. 17 tys. porad. Rokrocznie malejąca liczba porad nie oznacza w naszej ocenie spadku zachorowalności. Prawdopodobnie jest ona efektem decentralizacji opieki psychiatrycznej w skali województwa oraz kraju.

Porady udzielone w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu w latach 2006 -2010

ROK	Liczba porad
2006	1149
2007	1538
2008	3409
2009	3523
2010	3440

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Liczba osób leczonych w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu w latach 2006 -2010

Rok	Ogółem	leczeni w wieku 0-18lat	leczeni w wieku 19-29 lat	leczeni w wieku 30-64 lat	65 i więcej
2006	342	0	31	306	5
2007	392	1	42	341	8
2008	389	0	47	329	13
2009	359	0	45	304	10
2010	343	0	37	299	7

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu ma tendencję wzrostową. Liczba osób korzystających z naszej poradni utrzymuje się na stałym poziomie. Zatem obserwowany wzrost porad, w naszej ocenie, może świadczyć o poszerzeniu przez nas zakresu usług nie tylko o dostęp do lekarza czy psychologa ale również do specjalistów w zakresie uzależnień, którzy w ostatnim czasie uzyskali certyfikaty specjalisty i instruktora uzależnień. Najwięcej osób uzależnionych stanowią osoby w wieku 30 – 64 lat, następnie między 19 a 29 rokiem życia.

Szpitalnictwo

Liczba hospitalizacji w SPZOZ Jarosław w latach 2006 - 2010 z uwzględnieniem leczonych z powiatu jarosławskiego i ich procentowy udział w ogólnej liczbie leczonych

2006			2007			2008			2009			2010		
Leczono ogółem	Leczono z powiatu jarosławskiego	% udział pacjentów powiatu jarosławskiego	Leczono ogółem	Leczono z powiatu jarosławskiego	% udział pacjentów powiatu jarosławskiego	Leczono ogółem	Leczono z powiatu jarosławskiego	% udział pacjentów powiatu jarosławskiego	Leczono ogółem	Leczono z powiatu jarosławskiego	% udział pacjentów powiatu jarosławskiego	Leczono ogółem	Leczono z powiatu jarosławskiego	% udział pacjentów powiatu jarosławskiego
3520	1195	33,95	3362	1210	35,99	3254	1093	33,59	3365	1128	33,52	3067	990	32,28

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Ogółem liczba hospitalizacji maleje, maleje również liczba hospitalizacji z terenu powiatu jarosławskiego, ich % udział wynosi średni 33,87 % wśród wszystkich hospitalizacji.

Liczba hospitalizacji w SPZOZ Jarosław z terenu powiatu jarosławskiego w latach 2006 -2010 wg grup wiekowych

Rok	Ogółem hospitalizowani z powiatu jarosławskiego	w tym: hospitalizowani z miasta Jarosław	leczeni w wieku 0-18 lat	leczeni w wieku 19-29 lat	leczeni w wieku 30-64 lat	leczeni w wieku 65 lat i więcej
2006	1195	481	9	117	941	128
2007	1210	509	7	139	912	152
2008	1093	406	6	132	815	140
2009	1128	448	5	104	860	159
2010	990	407	1	127	721	141

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Największy odsetek, bo aż 75,6 % wśród hospitalizowanych grup wiekowych stanowią osoby w przedziale wiekowym 30 – 64, po 12 % stanowią grupy wiekowe do 19 do 29 roku oraz 65 i więcej.

Liczba hospitalizacji w SPZOZ Jarosław z terenu powiatu jarosławskiego w latach 2006 -2010 wg grup rozpoznai

Rok	Ogółem hospitalizowani z powiatu jarosławskiego	w tym: hospitalizowani z miasta Jarosław	Zaburzenia organiczne	zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	Schizofrenia	Inne zaburzenia psychiatryczne i urojenia	Zaburzenia depresyjne i afektywne	Zaburzenia nerwicowe	Zaburzenia osobowości i zachowania u dorosłych	Upośledzenie umysłowe
2006	1195	481	275	204	4	224	102	310	35	24	17
2007	1210	509	289	196	2	224	111	283	61	23	21
2008	1093	406	233	223	1	227	94	251	27	14	23
2009	1128	448	270	224	3	219	89	261	32	12	18
2010	990	407	222	217	4	169	96	237	19	13	13

Źródło: Dane statystyczne SP ZOZ w Jarosławiu

Ogółem wśród hospitalizacji udzielonych osobom z terenu powiatu jarosławskiego, udział mieszkańców z terenu miasta Jarosławia stanowi 40%. Wg grup rozpoznań 24% stanowią zaburzenia depresyjne i afektywne, 23% zaburzenia organiczne, 19% hospitalizacje związane z używaniem alkoholu oraz schizofrenią, 9% inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe.

Mieszkańcy powiatu jarosławskiego powyżej 18 roku życia mają w pełni zabezpieczoną opiekę psychiatryczną poprzez struktury Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu. Różnorodne formy opieki psychiatrycznej poprzez lecnictwo stacjonarne, dzienne, ambulatoryjne i uruchomione w 2011 roku lecnictwo środowiskowe w ramach Zespołu Leczenia Środowiskowego zapewniają dostęp do leczenia psychiatrycznego i uzależnień.

Niepokojąca jest luka instytucjonalna w zakresie opieki nad osobami do 18 roku życia. Szpital w ubiegłym stuleciu zlikwidował oddział młodzieżowy z uwagi na brak obłożenia, jednocześnie została zamknięta poradnia dla dzieci i młodzieży z uwagi na brak specjalisty, tj. psychiatry dziecięcego. Od lat niepokojącym problemem szpitala jest niewystarczająca liczba psychiatrów oraz brak na terenie powiatu wspomnianego już psychiatry dziecięcego. Psychiatrzy, którzy kształcą się w tutejszym szpitalu odchodzą do ościennych miast, tworząc tam lokalne ośrodki opieki psychiatrycznej.

Na podstawie danych liczbowych otrzymanych z wszystkich ośrodków pomocy społecznej z Powiatu jarosławskiego sytuacja w zakresie wsparcia osób psychicznie chorych przedstawia się następująco wg poniższych tabel

**Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie powiatu jarosławskiego
w formie specjalistycznych usług opiekuńczych**

gminy		Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie powiatu jarosławskiego w formie specjalistycznych usług opiekuńczych									
		2006		2007		2008		2009		2010	
		Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym
Miasto Jarosław	dorośli	14	3	13	3	15	3	24	5	29	5
	dzieci	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1
Miasto Radymno	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	1	-	2	-	2	-	2	-
Gmina Pruchnik	dorośli	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Jarosław	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Radymno	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gmina Pawłosiów	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Rożwienica	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gmina Laszki	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Wiązownica	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gmina Rokietnica	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Chłopice	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Dane statystyczne z Ośrodków Pomocy Społecznej

**Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie działalności Ośrodka
w formie świadczeń pieniężnych**

gminy		Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie działalności Ośrodka w formie świadczeń pieniężnych									
		2006		2007		2008		2009		2010	
		Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym
Miasto Jarosław	dorośli	22	15	37	9	39	9	42	12	50	8
	dzieci	-	3	-	4	-	-	1	9	1	10
Miasto Radymno	dorośli	2	2	2	2	3	2	4	2	4	2
	dzieci	-	3	-	3	-	4	-	4	-	4
Gmina Pruchnik	dorośli	43	21	44	21	44	21	45	22	44	21
	dzieci	7	20	7	19	9	20	9	23	9	23
Gmina Jarosław	dorośli	10	6	11	5	9	4	15	6	15	6
	dzieci	6	4	5	5	4	4	4	10	3	9
Gmina Radymno	dorośli	30	8	29	10	31	22	29	21	27	22
	dzieci	-	1	-	3	-	3	-	3	-	3
Gmina Pawłosiów	dorośli	8	-	10	1	7	5	6	5	5	6
	dzieci	-	-	1	-	1	2	1	2	1	2
Gmina Rożwienica	dorośli	8	2	12	2	15	4	13	4	18	3
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Laszki	dorośli	16	10	18	8	20	7	20	7	21	7
	dzieci	-	1	-	2	-	7	-	7	-	7
Gmina Wiązownica	dorośli	25	35	25	37	27	46	27	48	29	52
	dzieci	-	5	-	5	-	7	-	7	-	8
Gmina Rokietnica	dorośli	4	2	3	1	4	3	1	2	2	3
	dzieci	3	-	2	-	1	-	3	-	3	-
Gmina Chłopice	dorośli	-	3	-	4	-	4	1	4	1	4
	dzieci	-	2	-	1	-	3	-	2	-	1

Źródło: Dane statystyczne z Ośrodków Pomocy Społecznej

**Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie działalności Ośrodka
w formie pracy socjalnej, żywności, DPS, ŚDS**

gminy		Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z pomocy społecznej na terenie działalności Ośrodka w formie pracy socjalnej, żywności, DPS, ŚDS									
		2006		2007		2008		2009		2010	
		Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z upośledzeniem umysłowym
Miasto Jarosław	dorośli	18	5	20	12	18	9	23	21	37	17
	dzieci	1	1	1	8	1	6	1	7	7	7
Miasto Radymno	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Pruchnik	dorośli	26	6	26	7	27	8	27	8	28	8
	dzieci	2	2	2	3	2	3	2	3	2	5
Gmina Jarosław	dorośli	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Radymno	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	1	-	1	-	2	-	2	-	2
Gmina Pawłosiów	dorośli	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Rożwienica	dorośli	8	2	12	2	15	4	13	4	18	3
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Laszki	dorośli	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Wiązownica	dorośli	1	-	1	-	3	-	4	-	4	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Rokietnica	dorośli	21	3	19	3	5	3	12	3	14	2
	dzieci	1	-	1	-	2	-	2	-	2	-
Gmina Chłopice	dorośli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	dzieci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Dane statystyczne z Ośrodków Pomocy Społecznej

Z przeprowadzonych badań nt. specjalistycznych usług opiekuńczych w porównaniu do pobieranych świadczeń z pomocy społecznej w gminach powiatu jarosławskiego można zauważyć, że pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi zamieszkującym obszar wiejski opiera się głównie na pomocy finansowej, żywnościowej itp. W znikomej ilości jest świadczona pomoc przez gminy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. Obszar ten stanowi białą kartę gotową do wypełnienia, czyli podjęcia konkretnych działań.

Na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności liczba orzeczeń w ostatnich latach przedstawia się następująco:

Ilość wydanych orzeczeń z uwagi na rodzaj schorzenia i wiek w latach 2006-2010
P - choroby psychiczne
U - upośledzenie umysłowe

lata	Ilość wydanych orzeczeń z uwagi na rodzaj schorzenia i wiek			
	dorośli (po 16 roku życia)		dzieci (przed 16 rokiem życia)	
	P	U	P	U
2006	156	82	41	66
2007	151	79	39	79
2008	179	70	37	79
2009	221	81	46	73
2010	246	115	55	75
2011- I półrocze	137	38	29	37

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Zespołu ds. Orzekania Niepełnosprawności w Jarosławiu.

Z analizy powyższej tabeli wynika, że liczba orzeczeń o niepełnosprawności z kategorią choroby psychicznej i upośledzenie umysłowe wykazuje tendencję rosnącą.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

Jedną z grup osób niepełnosprawnych, które są szczególnie zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym są osoby z zaburzeniami psychicznymi. Z powodu specyfiki swojego schorzenia mają oni ogromne trudności w samodzielnym funkcjonowaniu społecznym, pełnieniu ról społecznych oraz integracji społecznej. Taka sytuacja powoduje spadek aktywności społecznej, pogłębiając się izolację społeczną, wzrost uzależnienia od opiekunów, a w rezultacie obniżenie jakości życia tych osób. Osoby z zaburzeniami psychicznymi są bardzo często spychani na margines życia społecznego, bywają szykanowani, wyśmiewani i nieakceptowani przez ludzi z ich otoczenia, a nawet swoich bliskich.

Adresaci programu

Adresatami programu będą:

- osoby chore psychicznie,
- osoby upośledzone umysłowo,

- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym,
- dzieci i młodzież,
- osoby dorosłe.

Koordynator programu

Koordynatorem programu będzie Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015 powołany uchwałą Zarządu Powiatu w Jarosławiu.

Partnerzy i realizatorzy programu

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015 będzie realizowany w partnerstwie z następującymi podmiotami:

1. Ministerstwo Zdrowia.
2. Narodowy Fundusz Zdrowia.
3. Administracja samorządowa.
4. Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu.
5. Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarosławiu.
8. Szkoły ponadgimnazjalne z terenu Powiatu jarosławskiego.
9. Ośrodki Pomocy Społecznej.
10. Organizacje pozarządowe.
11. Lokalne media.

l.p.	Nazwa zadania	Planowane działania	Odpowiedzialni za realizację	Źródło finansowania	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący
Cel główny 1						
Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym						
Cel szczegółowy 1.1: Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.						
1.	Realizacja lokalnego programu promocji zdrowia psychicznego.	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród młodzieży (realizacja programów promocji zdrowia psychicznego w szkołach ponadgimnazjalnych poprzez zajęcia z psychologami oraz specjalistami psychoterapii i uzależnień od alkoholu, chorób odnietynowych, środków odurzających, organizacja konkursów plastycznych dla młodzieży, wystawy prac plastycznych przez pacjentów SP ZOZ) itp. - promocja zdrowia psychicznego wśród dorosłych (opracowanie i kolportaż przewodnika oraz ulotek tematycznych, akcja informacyjna promująca i upowszechniająca zdrowie psychiczne m.in. „Schizofrenia otwórzcie drzwi”, wystawy prac plastycznych wykonanych przez młodzież w środowisku osób dorosłych) itp. - rozwijanie umiejętności społecznych i psychologicznych ułatwiających radzenie sobie w sytuacjach trudnych - informowanie społeczeństwa o wszystkich aspektach zaburzeń psychicznych za pośrednictwem artykułów w prasie lokalnej, strony internetowej Starostwa Powiatowego w Jarosławiu oraz realizatorów Programu - uwrażliwianie rodziców i opiekunów na symptomy w funkcjonowaniu młodzieży z zaburzeniami psychicznymi świadczącymi o konieczności udania się do poradni (trudności w nauce, funkcjonowaniu społecznym), organizacja spotkań warsztatowych dla rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> - Starostwo Powiatowe w Jarosławiu - SP ZOZ - PCPR - PPP - TPD - szkoły ponadgimnazjalne 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne Powiatu - pozyskane środki z innych źródeł 	realizacja ciągła	Zrealizowane działania w ramach programu

Cel szczegółowy 1.2: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym						
2.	Opracowanie programu zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym.	Uzupełnienie istniejącego powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie jarosławskim na lata 2011-2016 o część dotyczącą zapobiegania przemocy w szkole i środowisku lokalnym.	- PCPR - PPP - szkoły ponadgimnazjalne	-	realizacja ciągła	Opracowany program
3.	Realizacja programu zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym.	Realizacja działań w programie zgodnie z harmonogramem	- PCPR - PPP - szkoły ponadgimnazjalne	-	realizacja ciągła	Liczba osób biorących udział w programie/rok
Cel szczegółowy 1.3: Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi						
4.	Realizacja lokalnego programu informacyjno-edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałającego dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.	- zamieszczanie informacji na stronach internetowych Powiatu jarosławskiego, jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń - akcja informacyjna promująca i upowszechniająca zdrowie psychiczne m.in. „Schizofrenia otwórzcie drzwi”	- Starostwo Powiatowe w Jarosławiu - PCPR - SP ZOZ	-	realizacja ciągła	-
Cel szczegółowy 1.4: organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego						
5.	Utworzenie lokalnego ośrodka pomocy kryzysowej, oferującego poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu	Dostosowywanie funkcjonującej Poradni Zdrowia Psychicznego do zalecanych wskaźników zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	- SP ZOZ	NFZ	realizacja ciągła	Dostosowany ośrodek
Cel główny 2 Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.						
Cel szczegółowy 2.1: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.						
6.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego: - leczenia ambulatoryjnego	rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych w gminach Powiatu jarosławskiego	- PCPR - OPS	- Urząd Wojewódzki - Urzędów Gmin	realizacja ciągła	Liczba osób biorących udział w programie/rok

	- leczenia w zespołach środowiskowych - leczenia w oddziałach dziennych - leczenia w oddziałach psychiatrycznych w szpitalach ogólnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.					
Cel szczegółowy 2.2: Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.						
7.	Realizacja lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	- udzielanie świadczeń zdrowotnych poprzez funkcjonowanie oddziału dziennego dla osób psychicznie chorych - utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Radymnie	- SP ZOZ - Urząd Miasta w Radymnie	- NFZ - Urząd Wojewódzki - Urząd Gminy	praca ciągła do 2016 r.	Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy i oparcia społecznego/rok
8.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności PCPR.	- pozyskiwanie środków finansowych - rozszerzenie działalności ośrodka o nowe obszary	PCPR	- środki pozyskane (PFRON, programy unijne, programy rządowe)	realizacja ciągła	Procent udziału wydatków na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ogólnych wydatkach PCPR
Cel szczegółowy 2.3: Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.						
9.	Realizacja lokalnego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej, dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.	Instrumenty rynku pracy	- PUP	w ramach posiadanych środków finansowych	realizacja ciągła	Liczba osób objętych różnymi formami działalności/rok
10.	Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	- organizacja poradnictwa zawodowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez doradców zawodowych w ramach ich działań	- PUP	w ramach posiadanych środków finansowych	realizacja ciągła	Liczba osób objętych różnymi formami działalności/rok
11.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnianie	- bieżące informowanie pracodawców zgłaszających się do PUP o możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,	- PUP	w ramach posiadanych środków finansowych	realizacja ciągła	Liczba osób objętych różnymi

	osób z zaburzeniami psychicznymi.	w tym z zaburzeniami psychicznymi - organizowanie dla zainteresowanych pracodawców grupowych spotkań informacyjnych				formami działalności/rok
Cel szczegółowy 2.4: Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.						
12.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego - jednostki organizacyjne powiatu - organizacje pozarządowe	-	realizacja ciągła	Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu
13.	Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Opracowanie informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	- Starostwo Powiatowe w Jarosławiu - pozyskane środki finansowe z innych źródeł	realizacja ciągła	- opracowanie i publikacja przewodnika - coroczna aktualizacja przewodnika

Sprawozdawczość

Sprawozdania z realizacji poszczególnych zadań za rok poprzedni sporządzają instytucje odpowiedzialne za ich realizację i do 15 marca każdego roku w wersji elektronicznej i papierowej przekazują do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Jarosławiu, który sporządza na ich podstawie informację z realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Podsumowanie

Osoby z zaburzeniami psychicznymi są szczególnie zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Z powodu specyfiki swojego schorzenia mają one ogromne trudności w samodzielnym funkcjonowaniu społecznym, pełnieniu ról społecznych oraz integracji społecznej. Taka sytuacja powoduje spadek aktywności społecznej, pogłębiającą się izolację społeczną, wzrost uzależnienia od opiekunów, a w rezultacie obniżenie jakości życia tych osób.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi są bardzo często spychane na margines życia społecznego, bywają szykanowane, wyśmiewane i nieakceptowane przez ludzi z ich otoczenia, a nawet swoich bliskich.

Podjęmowane działania pozwolą zapewnić osobom z zaburzeniami psychicznymi lepszy dostęp do świadczeń zdrowotnych i innych form opieki w środowisku rodzinnym.

Program ściśle koresponduje z koncepcjami zawartymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015. W programie położono główny nacisk na zadania z zakresu promocji zdrowia zaburzeń psychicznych, niwelowanie nierówności w zakresie dostępu do świadczeń zdrowotnych, budowanie partnerstwa pomiędzy wszystkimi podmiotami realizującymi program.

Koordynatorem realizacji programu będzie Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015.